

הַלְבוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן ס סא

צד באר הגולה

⁽¹⁾ * וְכֵן הִלְכָה: ה. "הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמַע וְלֹא יִי" בֶּן לְבוּ בַּפִּסְטוֹק רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְהַשָּׂאֵר אִם לֹא בֶּן לְבוּ, אֲפִלּוּ הִיָּה קוֹרֵא בַּתּוֹרָה ⁽²⁾ אוּ מִגִּיַּת הַפְּרָשִׁיּוֹת הָאֵלּוּ בַּעֲוֹנַת קְרִיאַת שְׁמַע, יֵצֵא. וְהוּא שֶׁכֵּן לְבוּ בַּפִּסְטוֹק ⁽³⁾ רֵאשׁוֹן:

סא דין במה צריך לדקדק ולכוון בקריאת שמע, וכו' כ"ו סעיפים:

א. "קרא קריאת שמע ⁽⁴⁾ * ⁽⁵⁾ * ⁽⁶⁾ בכונה ⁽⁷⁾ באימה ביראה ⁽⁸⁾ ברתת וזיע: ב. "אשר אנכי מצוך היום, הינו לומר, בכל יום יהיו בעיניך בחדשים, ולא כמי שכבר שמע אותו הרבה פעמים שאינו

באר היטב

⁽¹⁾ וכן הלכה. ודקא במצוה דאורייתא אבל מצוה דרבנן אין צריך בונה, רב"ז, קצו אברהם: ⁽²⁾ ואף על גב דבסעיף ד פסק המצות בעי בונה, הינו, שיהיה לצאת, אבל פנה הלב שישמע על לבו מה שהוא אומר אין צריך אלא בפסוק ראשון, עין קצו אברהם. וזען סימן סג סד, וזען פסוק משנה:

⁽⁶⁾ בכונה. תוספות בסוף פרק קמא דבידושלמי אמרו דאיתא שלש פרשיות שתקנו בקריאת שמע לפי שבהן עשרת הדברות, על כן צריך האדם לכוון בהם באמירת קריאת שמע אם עבר על אחת מהם, בה' אלהינו יקבל דבור אנכי ה' אלהיך, ה' אחד דבור לא יהיה לך, ובפסוק ואתה יקבל דבור לא תשא, ובפסוק ואתה יקבל דבור

משנה ברורה

⁽¹⁾ וכן הלכה. כתב המגן אברהם בשם הירוש'י, דזה דקא במצוה דאורייתא, אבל במצוה דרבנן אין צריך בונה. ולפי זה, כל הברכות שהם גם כן דרבנן, לכד מברכת המזון, אם לא כת בהם לצאת יצא בדיעבד. אף במכמה מקומות בשלחן ערוך משמע שהוא חולק על זה, וכן מבאר הגר"א בסימן תפס משמע גם כן שאין לחלק בין מצוה דאורייתא למצוה דרבנן. ודע, דכתב המגן אברהם לקמן בסימן תפס סעיף קטן ת, דאף דהשלחן ערוך פסק להלכה דמצות צריכות בונה, ואם כן היכא שלא כות בפעם ראשונה צריך לתור ולעשות המצוה, אף על פי כן לא יכרך עוד עליה, שלענין ברכה צריך לחש לדעת היש אומרים שאין צריך בונה, וזען בבאר הלכה. ודע עוד, דכתב הנ"י אדם בכלל סת, דמה דמצרכין לה לתור ולעשות המצוה, הינו, במקום שיש לתלות שעשיית הראשונה לא היתה לשם מצוה, כגון בתקיעה שהיתה להתלמד או בקריאת שמע שהיתה דרך למודו וכדומה, אבל אם קורא קריאת שמע בדרך שאנו קורין בסדר הפלה, וכן שאכל מצה או תקע ונטל לולב, אף על פי שלא כן לצאתה, יצא, שהרי משום זה נושה כדי לצאת אף על פי שאינו מכוון, עד כאן לשונו. ורוצה לומר, היכא שמוכח לפי הענין שעשייתו הוא כדי לצאתה, אף על פי שלא כן בפרוש יצא, אבל בסתמא בודאי לא יצא, כדאיתא בתוספות סכה ורף לט ע"א דבור המתחיל עובר, עין שם. וכל זה לענין בדיעבד, אבל לכתחלה ודאי צריך לזהר לכוון קדם כל מצוה לצאת ידי חובת המצוה, וכן העתיקו כל האחרונים בספריהם, עין בתיי אדם בכלל כא ובדרך התיים הלכות קריאת שמע ובמצוה רב: ה (יא) כן לבו. בונה זו האמורה כן אינו הבונה האמורה בסעיף ד, דשם הוא הבונה לצאת ידי חובת מצוה, זה בעיני לכל הפרשיות ופשוט שכתב הריש"א בראש השנה ושיטה מקפצת בברכות, מה שאין כן בונה זו הוא להתבונן ולשום על לבו מה שהוא אומר, ולכך הוא לעכובא רק בפסוק ראשון, שיש בו עקר קבלת על מלכות שמים ואחריותו יתברך. ⁽²⁾ ויש אומרים שאפילו בונה לצאת הוא לעכובא רק בפסוק ראשון: (יב) או מגיף. ⁽³⁾ והוא שקורא בהלכותה:

א (א) שמע. הינו, ⁽⁴⁾ כל קריאת שמע דמה שנתבאר בסוף סימן הקודם הוא רק לענין דיעבד: (ב) בכונה. אליה רבא הביא בשם הכל בו, והוא בירושלמי סוף פרק קמא דברכות, דבקריאת שמע מרמז עשרת הדברות. בד' אלהינו, מרמז אנכי ה' אלהיך. ד' אחד, דבור לא יהיה לך. ובפסוק ואתה יקבל דבור לא תשא, דמאן דרתם למלכא לא משתבע בשמה לשקרא, ובפסוק ואתה יקבל דבור לא תתמה, דכתיב ביתך ביתך ולא תתמה. ובפסוק ואתה יקבל דבור לא תתמה, דמאן דקטל יתקטל. ובפסוק למען ירבו ימיכם, דבור כבוד את אביך. ובפסוק ולא תתורו וגו' ואתרי צעיקם, דבור לא תנאף. ובפסוק למען תזכרו וגו', דבור זכור את יום השבת, שהוא שקול ככל התורה. ובפסוק אני ד' אלהיכם, דבור לא תענה ברעך עד שקר. על כן צריך האדם להתבונן בהם בעת אמירת קריאת שמע, כדי שלא יבא לעבר על אחת מהן: (ג) באימה ויראה. ויראה ⁽⁵⁾ דאימה ויראה זו היא באופן זה, שיכונן בשעה שהוא קורא את שמע לקבל עליו על מלכות שמים, להיות תהרג על קדוש השם המיוחד, דזהו בכל נפשו, אפילו נוטל את נפשו, ושל זה אמר הכתוב כי עקיף הרגנו כל היום, כי אז בכונה זו יקראנה באימה ויראה ורתת וזיע: (ד) ברתת וזיע: כתב השור בשם רב עמרם, לשונו איניש לקריאת שמע בכל זמן דקרי לה כפרוטגמא

שער הייצין

ה (ט) פסוק משנה: (י) קמן אברהם: (יא) חגריא: (ב) כ"ח:

לוח עמוד הידוע: יום א כא חשוון תשסג < יום ב כו חשוון תשסח < יום ג ב חשוון תשעג < יום ד ח אלול תשעו < יום ה יד אב תשפב

ה רמב"ם פרק ב
מהלכות קריש ותרבי
פארי שם פדף יא.

א טור ורב עמדת.
ב וקרא רבה פסקא
בזרזש השלשית.